

Protiv bolesti se tretira tristotinjak palmi, a samo u užem centru Opatije postoji više od 1.100 palmi, u parkovima i na javnim površinama. Kad se tom broju pridodaju i palme unutar okućnica privatnih kuća i zgrada, može se reći da je Opatija »grad palmi« i da je teško sve biljke pregledati i tretirati.

Bolest opatijskih palmi ne jenjava. Iako se dio oboljelih stabala tretira, štetnici koji uzrokuju propadanje i sušenje palminog lista i stabla, palmin drvotoč i crvena palmina pipa, i dalje napadaju i šire se prepoznatljivim opatijskim biljkama. Prema riječima direktora opatijske gradske tvrtke Parkovi Raula Degana, protiv bolesti se tretira tristotinjak palmi. Međutim, samo u užem centru Opatije postoji više od 1.100 palmi, u parkovima i na javnim površinama. Kad se tom broju pridodaju i palme unutar okućnica privatnih kuća i zgrada, može se reći da je Opatija, kao i brojni drugi primorski i dalmatinski gradovi, i »grad palmi« i da je gotovo nemoguće sve ih pregledati i tretirati, a onda i tim teže suzbiti epidemiju. Nametnici na palmi koji uzrokuju sušenje, prema saznanjima stručnjaka, stigli su u Hrvatsku putem zaraženih palmi uvezenih iz Španjolske i proširili su se na cijelu obalu, a na Opatijsku rivijeru i u Primorsko-goransku županiju stigli su iz Dalmacije. Tako opatijska borba i bolest palmi nije usamljen primjer već bitku s nametnicima, palminom pipom i palminim drvotočem, vode i drugi hrvatski priobalni gradovi.

Suzbijanje bolesti

U nastojanju da se zaustavi širenje bolesti u opatijskoj gradskoj tvrtki Parkovi već od trenutka uočavanja nametnika na palmama unazad četiri godine rade na suzbijanju širenja bolesti i liječenju zaraženih palmi. Parkovi su angažirali ovlaštene institucije koje nastoje suzbiti bolest uzrokovanu dvama nametnicima, a godišnje se na tretman palmi u Opatiji izdvaja 63.000 kuna. Uz to, redovito se zamjenjuju i potpuno isušene palme koje nisu izdržale pod naletom štetnika.

Ministarstvo poljoprivrede već nekoliko godina upozorava na invazivne štetnike koji uzrokuju nepovratno propadanje i uginuće palmi. Međutim, dok su ustanove upoznate s ovom zarazom koja se širi te poduzimaju neke od mjera za sprečavanje širenja bolesti, vlasnici privatnih okućnica u Opatiji malo znaju o invaziji štetnika koji prčinjavaju štetu ekonomskog i kulturološkog značaja. Apel jedne Opatijke, koja se susrela s invazijom nametnika, štetnika na palmi u svom vrtu, zato je bio da se stanovnicima Opatije u čijim dvorištima rastu palme daju upute o tome kako pregledati palmu, kome se obratiti i što uopće valja poduzeti u slučaju da se uoče nametnici.

Fitosanitarne mjere

Nezaražene palme i one na kojima štetnik nije počinio veće štete stručne osobe trebaju tretirati zaštitnim sredstvima, a krajnje mjere suzbijanja (osušene palme) svode se na

stručno uklanjanje zaraženih stabala s ciljem smanjivanja mogućnosti širenja štetnika u okoliš (usitnjavanjem u stroju za preradu biljnih ostataka ili zakapanjem ostataka u zemlju na dubinu od najmanje dva metra), objašnjavaju u Parkovima.

- Već u travnju 2014. godine društvo Parkovi pristupilo je provođenju fitosanitarnih mjera po preporuci inspekcije. Pristupilo se različitim načinima zaštite propisanim zaštitnim sredstvima koja su se obavila na više od 200 palmi na parkovnim površinama grada Opatije kao i na nekim okućnicama u centru u vlasništvu grada Opatije. Tretiranja su obuhvaćala zalijevanje korijena palmi, tretiranja injektiranjem debla palmi, tretiranja gornjeg dijela debla, krune palme i lišća u određenim terminima koje diktira biologija štetnika, dakle u tri navrata, počevši od svibnja do rujna. Ta se receptura nije pokazala dobrom jer smo vidjeli da se zaraza nastavlja.

Zato smo krenuli s novom recepturom gdje se tretiraju palme jednom mjesečno, i to u razdoblju od ožujka do studenog. Takvu recepturu provodimo od lani i čini se da će se pokazati boljom, međutim na rezultate valja još neko vrijeme pričekati. Ovim postupkom tretiramo 310 palmi, cijeli drvored Ulice maršala Tita, cijeli park Angiolina i park Margerita - objasnila je Dilva Stanić iz opatijskih Parkova, navodeći da zbog složenog i specifičnog načina primjene, zaštitu mogu obaviti ovlaštene stručne osobe ili ovlaštene davatelji usluga.

Simptomi zaraze

Preporuka za vlasnike palmi u vrtovima i privatnim okućnicama je da svaku sumnju na zarazu palmi prijave fitosanitarnim inspektorima i tretiranje u svakom slučaju prepuste stručnim osobama jer kemijska sredstva mogu utjecati i na ekološki sustav. Simptomi zaraze su izbušeni listovi, a u trenutku kad je bolest već uzela maha palma se nagne i osuši. Tada je valja odrezati i uništiti. Isto tako, preporuka vlasnicima je i da zaštite svoje palme unaprijed, da se obrate ovlaštenim tvrtkama za zaštitu koje će ju provesti prema dinamici koju provode i opatijski Parkovi.

- Nažalost, situacija nije previše optimistična. U Dalmaciji i Puli puno se palmi osušilo, međutim na Krku se nešto uspjelo spasiti. Do kraja ove godine vidjet ćemo kakve učinke će imati ova nova receptura i što valja dalje poduzeti - zaključila je djelatnica Parkova.

Dva nametnika

Međunarodna trgovina zaraženim sadnim materijalom uzrokovala je širenje najvažnijih štetnika palmi, a to su crvena palmna pipa koja pričinjava najveće štete na kanarskoj datulji (*Phoenix canariensis*), i palmin drvotoč, štetnik koji napada prvenstveno žumare (*Trachycarpus fortunei* i *Chamaerops humilis*), dakle palme koje prevladavaju na ovom našem području. Palmin drvotoč je porijeklom iz Južne Amerike, u Europi se pojavio u Španjolskoj 2001. godine, a u Hrvatskoj su oba štetnika prvi put zabilježena 2011. godine. Iz

Splitsko-dalmatinske županije proširio se na Primorsko-goransku i Istarsku županiju. Odrasla jedinka drvotoča je leptir čija ženka odlaže jaja na ili oko krune palme. Iz jaja se izlegne gusjenica koja se hrani mladim izbojima palme i buši hodnike u deblu, čime prekida provodne snopove što dovodi, unutar dvije do četiri godine, do potpunog uništenja palme. Simptomi napada su: piljevina na deblu, izgriženi i perforirani listovi, izvijanje debla i sušenje palme.

Izvor: novilist.hr